

"YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT"

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: "O'ZBEKISTON - 2030" STRATEGIYASI

23-24 OKTYABR

23-24 OCTOBER 2025

2030 UZBEKISTAN STRATEGY

CONFERENCE "GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC TRENDS"

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

FORUM
"2030" GLOBAL VA UZBEKISTON - 2030 STRATEGIYASI
"O'ZBEKISTON - 2030" STRATEGIYASI
"GLOBAL VA UZBEKISTON - 2030" STRATEGIYASI
"2030" GLOBAL VA UZBEKISTON - 2030 STRATEGIYASI

GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: "O'ZBEKISTON - 2030" STRATEGIYASI
GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC TRENDS: "UZBEKISTON-2030" STRATEGY
ГЛОБАЛЬНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ: СТРАТЕГИЯ «УЗБЕКИСТАН -2030»

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

2025

ELEKTRON ILMIY JURNAL

MAXSUS SON

- MACROECONOMIC STABILITY
- LABOR MARKET IN THE GREEN ECONOMY
- GLOBAL ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
- GREEN INVESTMENT AND FINANCING
- GREEN TECHNOLOGIES
- ECO-TOURISM
- GREEN INNOVATIONS

CONFERENCE "GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC TRENDS"

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS

2nd CONFERENCE ON BANKING / FINANCIAL DIRECTION OF THE PRIVATE SECTOR

2030

BANK-MOLIYA TIZIMI VA XUSUSIY SEKTORNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

(MAXSUS SON)

TOSHKENT–2025

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

ISBN: 978-9910-8110-8-1

UO'K: 004.89(575.1)(062)

KBK: 32.813(5O')ya1

T 97

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayeich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INNOVATSION SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI – OLIY TA'LIM TRANSFORMATSIYASI, RAQAMLI MODERNIZATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI.....	13
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
O'ZBEKISTON YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHI: ZARURAT, MAQSADI VA AYRIM MUAMMOLARI, YECHIMLAR	16
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISHDAGI SO'NGGI TENDENSIYALAR VA INNOVATSIYALAR	25
To'ychiyev Olimjon Alijonovich	
QURILISH TASHKILOTLARIDA KREDITGA LAYOQATLILIKNI BAHOLASHNI RAQAMLASHTIRISH	30
Mavlanov Normo'min Normamatovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA DAVLAT XARIDLARINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA ELEKTRON SAVDOLARNING AHAMIYATI.....	37
Turabov Sarvar Abdumalikovich	
O'ZBEKISTONNI MINTAQAVIY TA'LIM VA ILM-FAN HABIGA AYLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	41
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYALARIGA INNOVATSION KOMPONENTLARNI INTEGRATSIYA QILISH USULLARI	46
Muminov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
OROL DENGIZI MEROSI: EKOLOGIK FOJIANI BARQAROR EKOTURIZM IMKONIYATLARIGA AYLANTIRISH	52
Zufarova Nozima	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	60
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
O'ZBEKISTONDA ISHCHI KUCHI BOZORINING TAKRORIY AMAL QILISHINING NAZARIY JIHATLARI	66
Mamaraximov B.E.	
BANK-MOLIYA TIZIMIDA QIMMATLI QOG'OZLAR VA MOLIYAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISH ORQALI GAROV DIVERSIFIKATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	70
Xolbozorov Husniddin Norbek o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA MARKETINGNING INNOVATSION KONSEPSIYALARI.....	76
Jumayev Olimjon Sadulloevich, Axmedova Shoxsanam Sindbod qizi	
SAVDO KORXONALARIDA EKOLOGIK MAHSULOTLARNI TARG'IB QILISH VA SOTISHNI RAG'BATLANTIRISH USULLARI	84
Jalalova Dildora Jamolovna	
DIRECTIONS OF FORMING AND PROVIDING A COMPETITIVE EXPORT-ORIENTED ECONOMY IN UZBEKISTAN	87
Asatullaev Khurshid Sunatullaevich, Nasirkhodjaeva Dilafruz Sabitkhanovna, Abdullayeva Madina Kamilovna	
FROM SCIENCE TO BUSINESS: HOW UNIVERSITIES STIMULATE INNOVATION	94
Prof. A. Bobozhonov, Prof. A.M. Shatre, Assoc. Prof. V. Kirilova Vladimirova, prof. R.Kh. Karlibaeva	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN TECHNOLOGIES IN UZBEKISTAN BASED ON ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE	100
Otamuratov Sarvar	
SPECIFIC FEATURES OF MIGRATION FROM UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ORGANIZATIONAL IMPROVEMENT	105
Sabiroya Lola Shavkatovna, Shaislamova Nargiza Kabilovna	

KORXONA BARQAROR AXBOROT TIZIMINI YARATISH QIYINCHILIKLARI.....	112
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIGA FOIZ RISKINING TA'SIRI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	119
Isakov.J.Ya	
CREATION OF A MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT AND INTRODUCTION OF A MODEL OF COMPLETE TRANSITION TO THE NETZERO ENERGY SYSTEM IN UZBEKISTAN	127
Makhmudova Guljakhon N., Gulomova Nigora Farxadovna	
УСИЛЕНИЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА НА СТОИМОСТНУЮ ОЦЕНКУ ОСНОВНЫХ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА.....	133
Алишер Расулев, Сергей Воронин	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В РАЗВИТИИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПЕРСПЕКТИВА И ПРИКЛАДНЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ИХ ПЕРЕХОДА К МСФО.....	143
Эргашева Шахло Тургуновна	
DEVELOPMENT PROSPECTS OF AGRICULTURAL ECONOMIC ACTIVITY UNDER DIGITAL TRANSFORMATION	151
Boburjon Vafoev	
ENERGETIKA TIZIMIDAGI KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINING TAHLILI.....	157
Matnazar Yusupovich Raximov	
АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ.....	162
Очилова Хилола Фармоновна	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR.....	167
Abdullayev Suyun Artikovich	
THE INTERCONNECTION BETWEEN DIGITAL LEARNING PLATFORMS AND THE DIGITAL ECONOMY.....	171
Kuchkarov Takhir Safarovich, Kholmonov Shodiyor Karshiboyevich	
BANK-MOLIYA TIZIMI VA XUSUSIY SEKTORNI RIVOJLANTIRISHDA YANGI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA BANK FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH IMKONIYATLARI	174
Norov Akmal Ruzimamatovich	
РАЗВИТИЕ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА В РАМКАХ ПЕРСПЕКТИВ ВСТУПЛЕНИЯ ВО ВСЕМИРНУЮ ТОРГОВУЮ ОРГАНИЗАЦИЮ	180
У.А.Юлдашева	
ЗЕЛЕННЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ - ПУТИ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО РОСТА В РАМКАХ УСТОЙЧИВОЙ ЭКОНОМИКИ	185
Дехканова Наргиза Шарифовна	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АУДИТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	192
Ходжаева М.Х.	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	199
Akbarova Barno Shuxratovna	
SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH THROUGH TOURISM UNDER THE GREEN ECONOMY FRAMEWORK	204
Jumayev Akbar Mahmudovich	
МАКРОИQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	210
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARIDA KORPORATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OPTIMALLASHTIRISH.....	216
Matrizayeva Dilaram Yusupbayevna	
UZBEKISTAN AT THE CROSSROADS OF HISTORY AND GREEN INNOVATION: FROM THE GREAT SILK ROAD TO A SUSTAINABLE FUTURE	220
Avalova Gulshod Murodullayevna	

ГЛАВНЫЕ ВЕКТОРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	226
Абдуллаева М.К.	
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN THE INDUSTRIAL CLUSTERS SYSTEM IN UZBEKISTAN: MODERN TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	233
Kholikova Rukhsora Sanjarovna	
HUDUDDAGI KICHIK BIZNESNING SAMARALI TARKIBIY TUZILMASINI SHAKLLANTIRISHDA MUTASSADI TASHKILOTLARNING O'ZARO UYG'UN HARAKATINI TASHKIL ETISH.....	239
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
BUSINESS ANALYTICS IN HISTORICAL PERSPECTIVE: LESSONS FROM THE INDUSTRIAL REVOLUTION TO THE DIGITAL AGE	246
Burhanova Sabo Tulanovna	
"COST ENGINEERING"NING NAZARIY ASOSLARI VA UNI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI.....	252
Zaynitdinova Umida Djalalovna	
FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY.....	256
Kobilov Alisher, Majidova Irodahon	
ПИЩЕВАЯ ИНДУСТРИЯ УЗБЕКИСТАНА: АГРАРНЫЙ ИМПУЛЬС, ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ЦЕНОВАЯ КОНЪЮНКТУРА.....	263
Юлдашев Голибжон Тургунович, Элдорбеков Гофурбек Искандарбек угли	
INCOME INEQUALITY AND MACROECONOMIC DETERMINANTS IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	273
Muhammad Eid Balbaa, Marina Sagatovna Abdurashidova	
РЫНОК ТРУДА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	276
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
EKOLOGIK QO'RIQXONALARDA MONITORING JARAYONLARINING IQTISODIY VA TASHKILIY ANAMIYATI.....	282
Homidov Hamdam Hasan o'g'li	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	288
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
SUSTAINABLE TOURISM AND BIODIVERSITY PROTECTION: CASE OF UZBEKISTAN WITHIN THE UNESCO WORLD HERITAGE FRAMEWORK.....	294
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna	
ПРАКТИЧЕСКОЕ ПРИМЕНЕНИЕ НЕЙРОМАРКЕТИНГА НА МАРКЕТПЛЕЙСАХ (WILDBERRIES, UZUM MARKET, ЯНДЕКС МАРКЕТ)	300
Юлдашев Жамшид Абрарович	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК СТИМУЛ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА.....	309
Шаюсупова Наргиза Тургуновна	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHI O'ZBEKISTONNING XALQARO SAVDOSIGA VA IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TAHDID SIFATIDA.....	315
Mamatov Mamajan Ahmadjonovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA INNOVATSION SUG'URTA MAHSULOTLARINI JORIY QILISH MASALALARI	321
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT BOZORIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI BARQAROR ISTE'MOLNI RAG'BATLANTIRISH	333
Eshmatov Sanjar Azimqulovich	
ИННОВАЦИОННЫЕ ЗЕЛЁНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В РАЗНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНАЯ ПРАКТИКА	337
Назарова Ра'но Рустамовна, Мусаева Гавхар Ахматжон кизи	
YASHIL IQTISODIYOTDA MEHNAT BOZORI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI.....	343
Homidjonov Fozilxon Umarxon o'g'li, Haydarov Kamoliddin Baratovich	

GREEN INVESTMENT: PATHWAYS TOWARD A SUSTAINABLE FUTURE.....	348
Odilova Sitora Sayfitdin kizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	351
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA YASHIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BARQAROR RIVOJLANISHGA TA'SIRI	356
Metyakubov Azamat Djumanazarovich	
ELEKTR SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	361
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
УЧЕТ ЗАТРАТ И МЕТОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ В НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ	368
Махкамова Саида Гайратовна	
MILLIY HISOBLAR TIZIMIDA INTELLEKTUAL MULK MAHSULOTLARINI MAKROIQTISODIY DARAJADA HISOBGA OLISHNING METODOLOGIK ASOSI.....	375
Sunnatov Muxtor Ne'matovich	
RENEWABLE ENERGY AND MACROECONOMIC STABILITY IN CENTRAL ASIA: PATHWAYS WITHIN THE GREEN ECONOMY	382
Khabibullo Abdullaev	
JAHON SUG'URTA AMALIYOTI ASOSIDA O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORIDA YANGI RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	387
Abdimovminova Saodat Taxirjonovna	
INTEGRATING DATA SCIENCE INTO GREEN FINANCING AND ECO-INNOVATIONS: ACHIEVING THE GOALS OF UZBEKISTAN-2030	397
Norboev Odil Abraevich, Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI DIVERSIFIKATSIYALASH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI	404
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
СОЗДАНИЕ ЗЕЛЕННОГО ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОРИДОРА В ЕВРОПУ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ АЗЕРБАЙДЖАНА, КАЗАХСТАНА И УЗБЕКИСТАНА.....	411
Лала Гамидова Адиль, Арзуман Гусейнов Айдын	
MAHALLA TIZIMIDA AHOLINI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARIGA BO'LGAN ISTE'MOL TALABLARI MODEL.....	419
S. Qulmatova	
AHOLI ICHKI MIGRATSIYASINING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRINI STATISTIK O'RGANISH	427
Mirolimov Mirislom Mirshokir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	434
Jumaniyozova Mukaddas Yuldashevna	
ЗЕЛЁНЫЕ ФИНАНСЫ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	438
Фаттахова Муниса	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASI FAOLIYATINI DAVLAT TOMONIDAN MUVOFIQLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	444
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORT SALONIYATINI OSHIRISH	452
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li	
СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ В ЦЕЛЯХ ПЕРЕХОДА НА РАЗРАБОТКУ ЗЕЛЕННЫХ ИННОВАЦИЙ	459
Юдаков Александр Андреевич	
O'ZBEKISTONNI JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHINING OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI.....	466
Axmedova N.A.	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI	471
Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li	
DEVELOPMENT SCENARIOS OF UZBEKISTAN'S ACTIVE LABOR FORCE UNTIL 2030 AND THEIR ECONOMIC IMPLICATIONS.....	476
Ganiev Bakhtiyor Zulfikor ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli	
РАЗВИТИЕ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ	481
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
YASHIL ENERGETIKA VA UNING IQTISODIY TARAQQIYOTDAGI O'RNI	488
Babadjanova Malika Ruzimova	
BENCHMARKING IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY: STRATEGIES FOR SUSTAINABLE COMPETITIVENESS	492
Abdurashidova Nigora	
УЗБЕКИСТАН СТРЕМИТСЯ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ, ВНЕДРЯЯ ПРИНЦИПЫ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ	498
Сагдуллаева Гулнора Ботыровна	
O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KOMPANIYALARNING GLOBAL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	502
Sharipov Ixtiyor Baxtiyorovich	
ZAIF BANDLIKDAN UNUMLI BANDLIK SARI TRANSFORMATSIYA: O'ZINI O'ZI BAND QILISH	507
Qurbonov Samandar Pulatovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМАЯ ЭНЕРГИЯ В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕКУЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И БУДУЩЕЕ РАЗВИТИЕ.....	514
Меҳрибан Самедова Тофик	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIRI	521
Zafar Alisherovich Mamadiev, Nodira Isametdinovna Xasanxonova	
SAVDO KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA INTEGRATSIYA QILISH MEKANIZMLARI.....	526
Ablazov Lazizbek Abdiquosimovich	
TIJORAT BANKLARINING TRANSFORMATSIYASI JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH.....	530
Ziyadullaev Z.	
TO'LOV TIZIMI KONSEPTUAL MODELINING SHAKLLANISH TAMOYILLARI	537
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
STAFF PERFORMANCE EVALUATION BASED ON KPI SYSTEM INDICATORS.....	546
Rakhmatullaeva Shakhnoza Khamidovna, Sadriddinova Sevinchkhon	
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TRENDS	555
Svetlana Yurievna Shatokhina	
MILLIY TARBIYA OMILLARI VA MILLIY MADANIY YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA O'QUV TASHABBUSKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-AMALIY ASOSLARI.....	560
Azimova Nilufar Nuriddinovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI TA'MINLASHDA BANK RESURSLARINING ROLI	567
Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi	
O'QUV DASTURINI INTEGRATSIYALASH VA YASHIL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH: AKADEMIK VA SANOAT O'RTASIDAGI TAFOVUTNI YOPISH	572
Qo'ziqulova Dilfuzaxon Maxammatisaqovna	
DIGITAL TRANSFORMATION AND DIGITAL PLATFORMS AS A KEY FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS ENTITIES	580
Rizayeva Nilufar Oblakulovna	

IQTISODIY OLIY TA'LIMDA STRATEGIK INNOVATSIYALAR: YASHIL KO'NIKMALARNI MILLIY VA GLOBAL BARQARORLIK MAQSADLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH	585
<i>Xasanova Zarina Maxamadaliyeva</i>	
MARKAZIY OSIYODA YASHIL IQTISODIYOT: BARQAROR RIVOJLANISH YO'LIDAGI TO'SIQLAR VA ISTIQBOLLAR.....	594
<i>Aminov Shovkat O'ktam o'g'li</i>	
ПЕСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	598
<i>Саидахмедова Аида Мирзаевна</i>	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ И СНИЖЕНИЕ РИСКОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ НА ОСНОВЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ТРАНЗАКЦИЙ В ФИНАНСОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ СИММЕТРИЧНЫХ КРИПТОСИСТЕМ.....	605
<i>Раҳимбердиев Қ.Б.</i>	
ИНТЕГРАЦИЯ ФИНАНСОВЫХ И СТРАХОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ СТИМУЛИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	612
<i>Ш.Ф.Кобилжонова</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КАПИТАЛА ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ	618
<i>Д.А.Юлдашева</i>	
РОЛЬ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И СТРАХОВЫХ МЕХАНИЗМОВ В СТИМУЛИРОВАНИИ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО СЕКТОРА	624
<i>Г.Т.Ахмедова</i>	
SUG'URTA BOZORI FAOLIYATINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TRANSFORMATSIYALASH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	630
<i>Saidov Farrux Faxriddinovich</i>	
OPPORTUNITIES TO ENSURE SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE ENERGY SECTOR THROUGH THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY.....	635
<i>Ulashov Aliboy Rashid ugli, Istamova Nasiba Narzillo kizi</i>	
INKLYUZIV OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASH JARAYONINI TASHKILLASHTIRISH.....	641
<i>Akbarova Kamola Abdujabbor qizi</i>	
YOUTH-DRIVEN PATHWAYS TO GREEN EMPLOYMENT: A THEORETICAL EXAMINATION OF INCLUSIVE ECONOMIC STRATEGIES	646
<i>Suvpulatov Ozodjon Alijon ugli</i>	
KICHIK BIZNES INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALAR VA UNING O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI	651
<i>Botirova Xulkar Olimjonovna</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH KLASTERLARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR.....	655
<i>Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi</i>	
BIOTECHNOLOGICAL SOLUTIONS IN URBAN PLANNING: OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF "LIQUID TREES"	660
<i>Nosirkulov Asadjon Ahmadjon ugli</i>	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING O'RNI.....	663
<i>Fayziyeva Dilso'z Bahodirovna</i>	
KREDIT PORTFELIDA MUAMMOLI KREDITLAR ULUSHINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	668
<i>Salixova G.J</i>	
O'ZBEKISTONDA KANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	672
<i>Boboyorova Maftuna Xaqqul qizi, Boboyorov Islombek Xaqqul o'g'li</i>	
OLIJ TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	675
<i>Xusniddinov Yorqinjon Muhiddin o'g'li</i>	

MODA SANOATIDA CRM TIZIMLARINI ELEKTRON SAVDO PLATFORMALARI BILAN UYG'UNLASHTIRISHDAGI TO'SIQLAR	679
Xalilova Nafisa Komilovna	
ENHANCING FOREIGN ECONOMIC RELATIONS AS A DRIVING FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY	683
Khaitova Feruza Bahrom kizi	
MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARIDA XORIJIY INVESTITSIYALARNING QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIGA TA'SIRI	687
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
BUXORO VILOYATIDA HUNARMANDCHILIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: TAHLIL VA ISTIQBOLLAR.....	693
Ravshanova Gulchexra Ravshanovna	
SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING MEKANIZMLARI TURLARI VA OLIMLARNING YONDASHUVLARI	698
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	703
Norova Nozima Nabiyevna	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA REAL SEKTORNI KREDITLASH MEKANIZMLARINI SAMARALI JORIY ETISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJIGA TA'SIRI.....	709
Abduxomidov Ikromjon Maxamadin o'g'li	
MOLIYA TIZIMIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (OZIQ-OVQAT IMPORTI MISOLIDA).....	715
Rizaev Mirmahmud Xotamjanovich	
YASHIL MARKETING VA ESG INTEGRATSIYASI: STATISTIK TAHLIL VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	721
Charos G'ayratova	
ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО КАПИТАЛА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ.....	727
Г.А.Хайитбаева	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLAR TOMONIDAN TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KREDITLASH.....	734
Tajiddinov Jamshiddin Shamsutdinovich	
IQTISODIYOTNING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASIGA XORIJIY INVESTITSIYALAR TA'SIRINI BAHOLASH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	738
Shodiboyeva Dilzoda Farhodjon qizi	
MOLIYA TIZIMI BARQARORLIGI VA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING AHAMIYATI.....	743
Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li	
ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CARBON EMISSIONS AND ECONOMIC DEVELOPMENT.....	748
Shakhriddinova Sitara Tolibjon kizi	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ESG TAMOYILLARINING ROLI	760
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA YETKAZIB BERISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	769
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONTEKSTIDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	776
Isroilov Islomiddin Kamoliddin o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH	782
G'ulomov Musirmon	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTISIYALARNI JALB ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	786
Sharipova Shahnoza Baxtiyorovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTISIYA MUHITIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA INVESTISIYALARNING IQTISODIYOTGA JALB ETILISH HOLATI TAHLILI	795
Karimova Qunduz Atanazarovna	
O'ZBEKISTON TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA BANDLIK TRANSFORMATSIYASINI VA UNI TARTIBGA SOLISH HOLATINI TAHLIL QILISH	804
To'xtayeva Xurshida Farxodovna	
INVESTITSIYA LOYIHALARIGA TA'SIR QILUVCHI INVESTITSIYA RISKLARINI BAHOLASH.....	811
Zohidova Ruksora Komiljon qizi	
ТИПЫ НАЦИОНАЛЬНЫХ ФИНАНСОВЫХ РАЗВЕДОК: ОСНОВНЫЕ РАЗЛИЧИЯ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	817
Эсанов Шохрух Отабекович	
FACE RECOGNITION PROGRAM IN PYTHON.....	823
Khurramova Maftunakhon Zhurabekovna, Khurramov Azizjon Bakhodir ugli	
FORMATION OF ACCOUNTING POLICY FOR INTANGIBLE ASSETS.....	827
Farxod T. Abduvaxidov, Ramazon A. Abdurakhmanov	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	834
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	838
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
TURIZM KLASTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	841
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi Farxodova Shohnoza Umidbek qizi	
O'ZBEKISTON HAVO TRANSPORTI TIZIMINING JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	850
Azimova Moxinur Nozimovna	

INKLYUZIV OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASH JARAYONINI TASHKILLASHTIRISH

Akbarova Kamola Abdujabbor qizi

Ulug'bek nomli Toshkent xalqaro maktabi o'qituvchi- assistent

Annotatsiya: Maqolada oliy ta'lim muassasalarida talabalarning bilimlarini o'zlashtirish hamda ularning muhim ijtimoiy-kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish maqsadida mustaqil ishlash jarayonini tashkil etishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilingan. Tadqiqot natijasida inklyuziv oliy ta'lim sharoitida imkoniyati cheklangan talabalar uchun mustaqil ishlash jarayonini sifatli tashkil etishning bosqichlari aniqlangan va har bir bosqich bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: inklyuziv yondashuv, inklyuziv ta'lim, imkoniyati cheklangan talabalar, mustaqil ta'lim, mustaqil ishlash, mustaqil ish, ishlanma.

Abstract: This article analyzes the theoretical and practical aspects of organizing independent learning activities among students in higher education institutions, with a focus on enhancing knowledge acquisition and developing key socio-professional competencies. The study identifies specific stages for effectively organizing independent work for students with disabilities in an inclusive educational environment and offers practical recommendations for each stage.

Key words: inclusive approach, inclusive education, students with disabilities, independent learning, independent work, instructional design.

Аннотация: В статье рассмотрены теоретические и практические аспекты организации самостоятельной учебной деятельности студентов в условиях инклюзивного высшего образования. Особое внимание уделено формированию у студентов ключевых социально-профессиональных компетенций и повышению уровня усвоения знаний. В результате исследования были выявлены этапы качественной организации самостоятельной работы студентов с ограниченными возможностями, а также разработаны практические рекомендации по каждому этапу.

Ключевые слова: инклюзивный подход, инклюзивное образование, студенты с ограниченными возможностями, самостоятельное обучение, самостоятельная работа, учебные разработки.

KIRISH

Hozirgi davr oliy ta'lim tizimida turli toifalardagi (imkoniyati cheklangan va har xil ehtiyojli) talabalarning umumiy ehtiyojlarini uyg'unlashtirish hamda moslashtirishga keng e'tibor berilmoqda, chunki ijtimoiylashuv va integrasiya inson hayotining shakli sifatida barcha ijtimoiy jarayonlarda shaxsning faol ishtirok etishi va erkinligini ta'minlaydi. Bu esa o'z navbatida imkoniyati cheklangan shaxslarni o'qitishda *inklyuziv ta'lim* nomli yondoshuv paydo bo'lishiga olib keldi.

Ta'lim to'g'risidagi qonunda "*inklyuziv ta'lim* alohida ta'lim ehtiyojlari va individual imkoniyatlarning xilma-xilligini hisobga olgan holda barcha ta'lim oluvchilar uchun ta'lim tashkilotlarida ta'lim olishga bo'lgan teng imkoniyatlarni ta'minlashga qaratilgan"ligi belgilangan.

Demak, inklyuziv ta'lim – bu har xil ehtiyojli bolalarning umumiy, o'rta va oliy ta'lim muassasalarida ta'lim olishlari uchun qo'shimcha sharoitlar yaratish, ular uchun ta'lim muassasalarida maxsus adaptiv moslamalarni yaratilishini talab etuvchi innovasion ta'lim tizimidir.

Bugungi kunda respublikamizda imkoniyati cheklangan yoshlarni oliy ma'lumot bilan qamrab olish masalasi, shuningdek, ularning ta'lim olishi uchun zarur sharoitlarni yaratish dolzarb muammolardan sanaladi. Ushbu yo'nalishda bajarilishi lozim bo'lgan vazifalar O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida "Aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlari, shu jumladan imkoniyati cheklangan shaxslarning oliy ta'lim bilan qamrov darajasini oshirish, ular uchun infratuzilmaga oid sharoitlarni yaxshilash" kabi ustuvor yo'nalishlar orqali ko'rsatib berilgan. Konsepsiyada oliy ta'lim muassasalarida imkoniyati cheklangan talabalar uchun o'qitishni tashkil etishdagi talablar ham "Imkoniyati cheklangan talabalarga ko'rsatiladigan ta'lim xizmatlari turini ko'paytirish va ularning sifatini yaxshilash, *ta'limda inklyuziv jarayonlarni rivojlantirish*, adaptiv texnologiyalarni joriy etish" aniq ifodalab berilgan.

Oliy ta'lim tizimida inklyuziv yondashuvning muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun infratuzilmaviy o'zgarishlar bilan bir qatorda ta'lim jarayonining mazmuni va shakllarini ham qayta ko'rib chiqishni talab etiladi.

Bu jarayonning yana bir muhim jihati – *talabalarning mustaqil ishlash faoliyatini sifatli tashkil etishdir*. Inklyuziv oliy ta’lim tizimida talabalarning mustaqil ishlash jarayonini sifatli tashkil etish masalasi ta’lim sifatini oshirish, barcha toifadagi talabalar uchun teng imkoniyat yaratish va shaxsiy salohiyatni rivojlantirishning muhim shartlaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Ta’limni raqamlashtirish sharoitida barcha zaruriy ma’lumotlarni faqat auditoriya mashg‘ulotlari orqali ta’lim oluvchilarga yetkazish tobora murakkablashmoqda. Shuning uchun ta’limning kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ishlash jarayoniga alohida ahamiyat berishni talab qilmoqda. Inklyuziv ta’lim muhitda mustaqil ta’lim jarayonini samarali tashkil etish uchun ta’lim resurslarini moslashtirish, raqamli texnologiyalardan maqsadli foydalanish, individual yondashuvni ta’minlash va pedagogik innovatsiyalarni joriy etish hozirgi ta’lim islohotlari kontekstida yuqori *dolzarblik* kasb etmoqda.

Imkoniyati cheklangan talabalarning mustaqil ishlash jarayonida nafaqat olgan bilimlarini chuqur o‘zlashtirish, balki kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalasi ham inklyuziv ta’limning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu jarayonda talabalarning mustaqil va jamoatda ishlash, ijodkorlik, izlanuvchanlik va muloqot qilish kabi qobiliyatlari oshadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta’lim tizimida erishilgan yutuqlarni e’tirof etgan holda oliy ta’lim muassasalarida o‘quv jarayonini sifatli va samarali olib borish, imkoniyati cheklangan talabalarning mustaqil ishlashini izchil va tizimli tashkil etishga oid *zamonaviy yondashuvlardan foydalangan holda inklyuziv ta’limni rivojlantirishga e’tiborni kuchaytirmoq kerak*.

Oliy ta’lim muassasalarida mustaqil ta’limning o‘rni va ahamiyati kabi bir qator masalalar pedagog olim N.A.Muslimov tomonidan ko‘rib chiqilgan. Uning fikricha: *“Mustaqil ta’lim, bu – o‘quv materialini mustaqil o‘zlashtirish, murakkablik darajasi turlicha bo‘lgan topshiriqlar, amaliy vazifalarni auditoriyada hamda auditoriyadan tashqarida ijodiy va mustaqil bajarish asosida nazariy bilim, amaliy ko‘nikma va malakalarni shakllantirishga qaratilgan tizimli faoliyatdir”* [1].

Demak, mustaqil ta’limning asosiy maqsadi – ta’lim oluvchilarning mustaqilligi va faolligini oshirish, tafakkurini rivojlantirish, o‘zlashtirilgan bilimlarning amaliyotga tatbiq etilishini kuchaytirishdan iboratdir.

Oliy ta’limda kredit-modul tizimini qo‘llash bilan bog‘liq masalalar, ya’ni bu tizimda ahamiyatli bo‘lgan mustaqil ishlashning mohiyati, shakllari, turlari, o‘rni va vazifalari hamda uning ta’lim ishtirokchilarida namoyon bo‘layotgan kreativlik va kompetentliklarga ta’siri pedagog-tadqiqotchi S.Sh.Akbarova ishlarida [2,3] yoritib berilgan. Tadqiqotchi mustaqil ta’lim sifatini oshirishda “mustaqil ishlash” va “mustaqil ish” kabi tushunchalarning mohiyati hamda ular orasidagi aloqadorlikka aniqliklar kiritgan:

“Mustaqil ishlash – bu talabaning muayyan o‘quv fani bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni auditoriyadan tashqarida ta’lim beruvchining rahbarligida yoki individual-ijodiy ravishda o‘zlashtirish hamda oshirish uchun yo‘naltirilgan o‘quv faoliyatidir” [2].

Mustaqil ishlashdan asosiy maqsad talabada nafaqat muayyan fan sohasida didaktik topshiriqlarni mustaqil bajarish, bilimlarni oshirish, balki mantiqiy fikrlash, ijodiy faollik, o‘quv materialini o‘zlashtirishda kreativ yondashuv kabi kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga imkon beruvchi amaliy topshiriq va vazifalarni bajarishdir.

Mustaqil ishlash jarayonida talaba o‘ziga berilgan ma’lum topshiriq yoki vazifada ko‘rsatilgan talablarni qoniqtiradigan mustaqil ishni bajaradi va ishlanmani, ya’ni natijani biror ko‘rinishda tayyorlaydi (rasmiylashtiradi) hamda taqdim etadi.

“Mustaqil ish – bu talabaning muayyan o‘quv fani bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni auditoriyadan tashqarida ta’lim beruvchining rahbarligida yoki individual-ijodiy ravishda o‘zlashtirishi uchun raqamli texnologiyalardan foydalanib olgan ilmiy ma’lumotlar hamda turli texnik vositalar yordamida bajargan (ijod qilgan va yaratgan) yozma ishlar, dasturiy ta’minotlar, ko‘rgazmali qurollar, mahsulotlar, jihozlar kabi moddiy ishlanmalaridir. Mustaqil ishni bajarish va uni himoya qilishdan ko‘zlangan asosiy maqsad, auditoriya mashg‘ulotlarida o‘zlashtirilgan bilim va malakalarni mustahkamlash, yangilarini o‘zlashtirish va talabalarning o‘zlashtirilgan bilimlarini amaliyotga tatbiq etilishini kuchaytirishdan iboratdir” [2].

Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlash tushunchalarining mohiyati, maqsadi va vazifalari bir xil bo‘lgani uchun ularni bir xil ma’nodagi tushunchalar yoki “Mustaqil ta’lim” degani “Mustaqil ishlash”ga nisbatan kengroq ma’nodagi tushuncha deyish mumkin. R.Xabibullayev va V.Topildiyevlar tadqiqotida o‘qituvchiga bog‘liq bo‘lmagan “Mustaqil ta’lim” va “O‘qituvchi rahbarligidagi talabaning mustaqil ishi” deb atalgan mustaqil ishlash turlari yoritib berilgan [4].

L.Zaripov va mualliflar tomonidan yaratilgan “Talabalar mustaqil ta’limini tashkil etish” nomli metodik qo‘llanma oliy ta’lim muassasalarida kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ta’limini tashkil etish va nazorat qilishga qaratilgan bo‘lib, ularning mustaqil fikrlashlarini shakllantirish usul va uslublari ko‘rsatilgan. Qo‘llanmada mustaqil ishlash mazmuni, shakli, metodlari hamda talabalarning mustaqil ishlashlariga metodik tavsiyalar berilgan [5].

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida olib borilayotgan islohatlar talabalarning mustaqil ishlashiga e'tiborni kuchaytirishni, ayniqsa, *imkoniyati cheklangan talabalarning* kasbiy ehtiyojlarini hamda maxsus va kreativ qobiliyatlarini hisobga olgan holda o'quv materiallarini o'zlashtirish sifatini oshirishni talab qilmoqda. N.A.Muslimov rahbarligidagi ilmiy-pedagogik ishlarda yuqoridagi vazifalarni amalga oshirishga yo'naltirilgan zamonaviy o'qitish shakllari (aralash o'qitish, loyihalash, virtual laboratoriya, debat) asosida o'quv mashg'ulotlarini tashkil etish va o'tkazish metodikasi ko'rsatib berilgan.

O'quv mashg'ulotlarini tashkil etishning yuqorida keltirilgan zamonaviy shakllardan imkoniyati cheklangan talabalarning mustaqil ishlashini tashkillashtirishda ham foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Oliy ta'limda mustaqil ta'limning zarurligi, mustaqil ishning turlari, vazifalari, texnika fanlari bo'yicha yaratilgan elektron majmualarni talabalarning mustaqil ishini bajarish samaradorligini oshirishdagi roli R.Xusainov ishlarida yoritib berilgan hamda mustaqil ishlashni tashkil etishda avvalo nimalarga ahamiyat berish lozimligi ko'rsatilgan. Uning fikricha, "Mustaqil ta'limga topshiriq berilayotganda quyidagilarga katta e'tibor berish kerak: talaba oldiga aniq maqsad qo'yish; bajariladigan ishning algoritmini taklif qilish; adabiyotlarni tavsiya qilish; ishni bajarish shakli va muddatlari belgilanishi; ishni tashkil qilishda beriladigan maslahat; muddatlari belgilanishi va baholash mezonlarini aniqlash" [6].

O'qituvchi rahbarligidagi talabaning referat, kollektivum, esse, taqdimot, keys-stadi va hokazo an'anaviy shakldagi hamda masofaviy ta'limga mo'ljallangan Link, Chat, QA, Review, SWOT, Interview, Google Classroom, Report, Dayjest kabi elektron shakldagi mustaqil ishlash turlari keng qo'llanilmoqda. Ularning qo'llash bo'yicha uslubiy qo'llanmalarni yaratish, ayniqsa, har bir fan bo'yicha mustaqil ishlash turlarini ishlab chiqish yo'llari, mustaqil ishlash turlarini masofaviy ta'lim platformalarida shakllantirish zaruriyati R.Xabibullayev, V.Topildiyev ishlarida to'liq va aniq ko'rsatilgan [4].

Pedagog-tadqiqotchi S.Sh.Akbarova talabalarning mustaqil ishlashini tashkil etishda loyihalash metodini qo'llab, talabalarning kasbiy-kreativ kompetensiyalarini rivojlantiruvchi mustaqil ishlash jarayoni loyahasini

(sxemasini) ishlab chiqqan. "Loyihadagi analiz, sintez, optimallashtirish va tekshirish kabi mustaqil ishlash bosqichlari takrorlanadigan (siklik) jarayonlar bo'lib, ularning takrorlanish soni mustaqil ish topshirig'ining murakkablik darajasiga va albatta, talabaning o'quv dasturini o'zlashtirganlik darajasiga bog'liqligi ta'kidlagan.

Loyihadagi takroriy jarayonlarni kompyuter texnologiyasiga yuklash, ya'ni matematik modellash usulini qo'llash maqsadga muvofiqdir. Bu holda talabalarning algoritm va dasturlar yaratish yoki umumiy qilib aytganda IT-kompetensiyalari rivojlanadi" [7].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotni amalga oshirishda inklyuziv ta'lim va uni oliy ta'lim muassasalarida joriy etish yo'nalishidagi pedagog-olimlar va tadqiqotchilarning ilmiy ishlarini qiyosiy tahlil qilish hamda natijalarini umumlashtirish usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Respublikamiz oliy ta'lim muassasalaridagi turli yo'nalish va mutaxassisliklarda tahsil olayotgan imkoniyati cheklangan talabalarning soni ortib borayotganligi inklyuziv ta'lim va uni oliy ta'lim muassasalarida joriy etishga e'tibor kuchaytirilishi talab etilmoqda.

Olib borilgan tadqiqot yo'nalishining maqsadi va vazifalariga doir fikr-mulohazalar, shuningdek, ushbu sohadagi ilmiy-uslubiy adabiyotlarda bildirilgan munosabatlar va tavsiyalarni tahlil qilish natijalari inklyuziv oliy ta'lim tizimida talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini sifatli tashkil etish ta'limning insonparvarlik tamoyillariga tayanadigan holda har bir talaba uchun barobar imkoniyatlarni yaratish, bilim olishdagi to'siqlarni bartaraf etish va shaxsiy salohiyatni ro'yobga chiqarishga xizmat qilishini tasdiqladi. Xususan, mustaqil ishlash jarayonini tashkil etishda individual yondashuv, o'quv resurslarini diversifikasiya qilish, raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish va zamonaviy pedagogik metodlardan maqsadli foydalanish ta'lim sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Bundan tashqari, inklyuziv muhitda mustaqil ta'limni samarali tashkil etish nafaqat talabalarning shaxsiy rivojlanishini rag'batlantiradi, balki oliy ta'lim muassasalarining inklyuzivlik darajasini baholashda muhim mezonlardan biri sifatida ham qaraladi. Ushbu masala yuzasidan olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlar ta'lim sohasida tenglik, adolat va samaradorlikni ta'minlashga qaratilgan islohotlarning nazariy-amaliy asoslarini yanada mustaxkamlashga xizmat qiladi [8].

Oliy ta'lim muassasalarida talabalarning mustaqil ishlash jarayonini imkoniyati cheklangan talabalarning individual o'quv ehtiyojlari, qobiliyatlari va imkoniyatlarini hisobga olgan holda tashkillashtirishda asosan talabadan o'zlashtirgan bilim va ko'nikmalarini amalga tadbiq etish, ishlanmani yaratishda zamonaviy usullar va texnologik vositalarni tanlash kabi ijodiy va innovatsion fikrlashni talab qilish lozim.

Mustaqil ishlash talabalarining faol intellektual va ijodiy ishtirokini ta'minlaydigan jarayon bo'lib, shaxsiy rivojlanishni rag'batlantiradi, tanqidiy fikrlash, muammo yechish va qaror qabul qilish kabi ko'nikmalarni shakllantiradi. Inklyuziv muhitda esa bu jarayonni tashkil etishda *har bir talabaning individual o'quv ehtiyojlari, qobiliyati va imkoniyatlarini hisobga olish* katta ahamiyat kasb etadi. Bunday ma'lumotlar talabalar bilan shaxsiy suhbatlar, psixodiagnostik usullar va o'quv faoliyatini kuzatish orqali shakllantiriladi. Bu ma'lumotlar asosida ularning *mustaqil ishlash jarayonini moslashtirish* imkoni paydo bo'ladi. Masalan, vizual, audial, kinestetik kabi o'rganish uslublariga ko'ra turlicha o'quv materiallari va vazifalar taklif etilishi mumkin.

Shuningdek, ta'lim resurslarini moslashtirish va diversifikatsiyalash inklyuziv muhitda samarali mustaqil ishlashni ta'minlashda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Bu nafaqat resurslarni turli formatlarda taqdim etish (matnli, audiovizual, interaktiv), balki ularning mazmunan tushunarli va aniq tuzilgan bo'lishi bilan ham bog'liq. Ayniqsa, *imkoniyati cheklangan talabalar uchun maxsus adaptasiya qilingan materiallarni yaratish* va taqdim etish inklyuziv ta'limning asosiy talablaridan biridir.

O'quv jarayonida *raqamli texnologiyalardan foydalanish* talabalarining mustaqil ishlash faoliyatini faollashtiradi. Masofaviy ta'lim platformalari, elektron kurslar va raqamli kitobxonalar imkoniyati cheklangan talabalar uchun qulay va erkin ta'lim muhitini yaratadi. Bu orqali talabalar o'ziga mos tempda, erkin vaqtda va qulay joyda ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu bilan birga, raqamli muhitdagi interfaol imkoniyatlar (forumlar, onlayn muloqotlar, video-ma'ruzalar) mustaqil ishlashni jonlantiradi.

Mustaqil ishlash jarayoni faqat resurs va texnologiyalarga bog'liq emas, balki *pedagogik yondashuvlarga* ham bog'liq. Modern ta'limda faol o'qitish usullaridan – keys-stadi, problemali o'qitish, loyiha asosida o'rgatish, refleksiya va portfolio kabi shakllardan foydalanish inklyuziv muhitda talabalarining imkoniyatlarini to'liq ro'yobga chiqarish imkonini beradi. Bu usullar orqali talabalar nafaqat bilim oladilar, balki uni hayotga tatbiq etish, guruhda ishlash, mustaqil qaror qabul qilish kabi ko'nikmalarga ham ega bo'ladilar.

Shuningdek, ta'lim jarayonida konstruktiv mulohaza va fikr almashinuv tizimini yo'lga qo'yish talabalarining mustaqil ishlash samaradorligini oshiradi. Ta'lim beruvchining muntazam ravishda berib boriladigan fikr-mulohazalari, *talabalar o'rtasidagi o'zaro baholash va jamoaviy muhokama* jarayonlari shaxsiy o'sishni rag'batlantiradi, o'qishga bo'lgan munosabatni ijobiy tomonga o'zgartiradi.

Oliy ta'lim muassasalaridagi inklyuziv ta'lim muhitida mustaqil ishlash jarayonini muvaffaqiyatli tashkil etishda pedagog kadrlarning rolini alohida ta'kidlash lozim. *O'qituvchilar nafaqat mutaxassis, balki inklyuziv yondashuvni teran tushunadigan va amalga joriy etishga qodir shaxslar bo'lishi kerak.* Shu boisdan, ular uchun muntazam ravishda trening, qayta tayyorlash kurslari va tajriba almashish seminarlarini tashkil etish zarur hisoblanadi.

Tadqiqotimiz yo'nalishi bo'yicha bajarilgan tahlillar natijasida inklyuziv oliy ta'limda talabalarining mustaqil ishlash jarayonini tashkillashtirish quyidagi bosqichlardan iboratligi aniqlandi, ya'ni:

1. *Talabalarining individual ehtiyojlarini, imkoniyatlarini va mustaqil ishlash qobiliyatlarini aniqlash.* Ushbu bosqich vazifalari:

- shaxsiy suhbat, so'rovnoma va testlar o'tkazish;
- diagnostik kuzatish va maslahatlar berish;
- talabalar profilini shakllantirish.

2. *Talabalarining mustaqil ish faoliyatini qo'llab-quvvatlaydigan muhit yaratish.* Ushbu bosqich vazifalari:

- ta'lim resurslarini adaptasiya qilish (audio, video, shriftlar);
- axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish;
- tabiiy muhitga moslashish (jismoniy imkoniyati cheklangan talabalar uchun).

3. *Talabalarni yo'naltirish va doimiy qo'llab-quvvatlash.* Ushbu bosqich vazifalari:

- fan o'qituvchisini maxsus tyutor sifatida ham ishlatish;
- interfaol o'qitish usullaridan foydalanish;
- mental va motivatsion qo'llab-quvvatlash.

4. *Har xil o'quv stili va qobiliyatlarga mos keladigan mustaqil ish turlarini joriy etish.* Ushbu bosqich vazifalari:

- tadqiqot ishlari, ijodiy ishlar, loyihalar kabi turli ishlanmalar;
- interaktiv onlayn vazifalar, forum, videoprezentasiyalar;
- jamoaviy loyihalar, keys-stadi, aqliy hujum.

5. *Talabaning rivojlanishi va salohiyatini to'g'ri baholash.* Ushbu bosqich vazifalari:

- muloqotga asoslangan faol baholash;
- portfolio tizimini yig'ish;
- talabalar o'rtasida o'zaro baholash va jamoaviy muhokama o'tkazish.

6. *Barcha talabalar uchun qo'llab-quvvatlovchi va do'stona muhit yaratish.* Ushbu bosqich vazifalari:

- kasbiy va ijtimoiy kompetensiyalar rivojlanishini e'tirof etish;
- muvaffaqiyatlarni ommaviy taqdirlash;
- inklyuziv tadbirlar va treninglar tashkillashtirish.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Talabalarning auditoriyadan tashqari o'qituvchi rahbarligida yoki individual mustaqil ishlashini tashkil etishning tahlili natijasida mustaqil ishlashning *ijobiy jihatlarini* quyidagicha ta'riflash mumkin:

- talabalarda mustaqil bilim olish, o'z ustida ishlash, ijodiy va intellektual salohiyatini rivojlantirish ko'nikmalari shakllanadi;

- o'qish vaqti va joyidan qat'iy nazar zamonaviy axborot-kommunikatsion hamda mobil texnologiyalar yordamida talabalarning o'zlashtiradigan bilim va ko'nikmalari takomillashadi;

- videoma'ruzalar, interaktiv topshiriqlar, onlayn testlar, munozarali forumlar va boshqa turli formatlarni o'z ichiga oladi;

- turli ehtiyojli talabalarning erkin holda bilim olishiga ko'proq vaqt ajratiladi.

Inklyuziv oliy ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ishlash jarayonini samarali tashkil etish ta'limning shaxsga yo'naltirilgan, individual yondashuvni ta'minlovchi, imkoniyati cheklangan talabalarni ham qamrab oluvchi pedagogik tizimni talab qiladi.

Mustaqil ishlash jarayonini sifatli tashkil etish uchun ta'lim muhitini barcha talabalar uchun ochiq va qulay qilish, pedagoglarning inklyuziv metodlar bo'yicha tayyorgarligini ta'minlash, imkoniyati cheklangan talabalarning o'qishga bo'lgan psixologik tayyorgarligi va motivasiyasini shakllantirish, faol o'qitish strategiyalarini joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Demak, oliy ta'lim muassasalarida inklyuziv ta'limni joriy etishda mustaqil ishlashning o'rni muhim va ilmiy jihatdan asoslangan bo'lib, u imkoniyati cheklangan talabalarga moslashgan o'quv muhitini yaratish va teng ta'lim imkoniyatini ta'minlashda hal qiluvchi omil hisoblanadi.

Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim olayotgan imkoniyati cheklangan talabalar uchun o'qitishni tashkil etishda ularga ko'rsatiladigan ta'lim xizmatlari turini ko'paytirish, ularning sifatini yaxshilash va inklyuziv ta'lim jarayonlarini rivojlantirish kabi vazifalarni talabalarning mustaqil ishlash jarayonida amalga oshirish uchun o'quv rejada ko'rsatilgan har bir fan bo'yicha maxsus uslubiy qo'llanmalar va tavsiyalar hamda *talabalarning mustaqil ishlash jarayonini sifatli tashkillashtirish loyihasini yaratish* talab qilinadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Muslimov N.A., Ishmuxamedov R.J., To'rayev A.B. "Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish" moduli bo'yicha o'quv-uslubiy majmua. – T., 2021. – 108 b.
2. Akbarova S.Sh., Ta'limning kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ishlashining ahamiyati // Zamonaviy innovasion tadqiqotlarning dolzarb muammolari va rivojlanish tendensiyalari: yechimlar va istiqbollar: Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallari to'plami. Jizzah: O'zMU Jizzah filiali, 2022. 135-137 b.
3. Akbarova S.Sh., Mustaqil ta'lim jarayonida talabalarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish asoslari //Ekonomika i obrazovaniye. – Toshkent, 2022. -№ 2. – B. 311-316.
4. Xabibullayev R., Topildiyev V. "Kredit – modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish" moduli bo'yicha o'quv - uslubiy majmua. – T., 2020. – 149 b.
5. Zaripov, L. Talabalar mustaqil ta'limini tashkil etish [Matn] : metodik qo'llanma / L. Zaripov, N. Xayitov, Z. Tohirov. – Toshkent: "Sano-Standart", 2023. – 32 b.
6. Xusainov R.R. Oliy ta'limda fanlarni o'qitish sifatini oshirishda mustaqil ta'limning roli. // <https://cyberleninka.ru/article/n/oliy-talimda-fanlarni-itish-sifatini-oshirishda-musta-il-talimning-rol-i>.
7. Akbarova S.Sh. Kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ishlash jarayonida kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi (iqtisodiyot ta'lim yo'nalishlari misolida). Ped. fan. bo'yicha PhD diss. Avtoreferati – T.: TDIU, 2024.
8. Akbarova S., Akbarova K. Inklyuziv ta'lim va uni oliy ta'lim muassasalarida joriy etish xususiyatlari //MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI JURNALI. – 2025. – T. 3. – №. 4.

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS

23-24

OCTOBER
2030

23-24
OCTOBER
2025

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

3RD CONFERENCE:
MACHINE LEARNING AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
A NEW APPROACH TO ECONOMETRIC ANALYSIS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

UZBEKISTAN
STRATEGY
23-24 OCTOBER

- ARTIFICIAL INTELLIGENCE
AND DIGITAL TECHNOLOGIES
- ECONOMETRICS AND
BUSINESS ANALYTICS
- DATA SCIENCE (DATABASES)
- DIGITAL GOVERNMENT
- DIGITAL TRANSFORMATION
- ECONOMIC STATISTICS
- QUANTITATIVE MEASUREMENT
OF THE ECONOMY

2nd CONFERENCE:
BANKING AND
FINANCIAL SYSTEM AND
DIRECTIONS FOR DEVELOPING
THE PRIVATE SECTOR

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

СТРАТЕГИЯ
«УЗБЕКИСТАН –2030»

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

strategy2025.tsue.uz

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH
SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY
O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI

2030

<https://strategy2025.tsue.uz/>

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS   ФОРУМ   UZBEKISTAN STRATEGY

ISSN: 2992-8982

Elektron pochta: sq1141983@gmail.com

Telefon: +998 93 124 57 11

Sayt: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Telegram: https://t.me/taraqqiyot_va_talim_uz

ISBN 978-9910-8110-8-1

9 789910 811081

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI